

korsør
biograf
teater
100 år

... træk af filmens
historie og succes
i Korsør, udgivet af
"Korsør Bios Venner"
i anledning af teatrets
100 års jubilæum
den 30. januar 2007

Biograf Theatre i Korsør

Jørgen Nielsen

Med nedenstående annonce i
Korsør Avis tirsdag den 29. januar 1907
indvarsledes en helt ny æra i det
kulturelle liv – i Danmark.
I Korsør.
... billeder i kontinuerlig bevægelse!

En start under primitive forhold men korsoranerne strømmede til trods tvivlsomme anmeldelser

Det begyndte i Hotel Korsør's "Røde Sal" på første etage, og de første filmtitler det overvældede Korsør stiftede bekendtskab med var "I Rosentiden", "Blaa Mandag", "En kvindelig Spion", "En Tur gennem Københavns Zoologiske Have" samt "En Brudefærd paa Cykel". Og dertil et såre aktuelt ekstranummer: "Hans Majestæt indvier Korsørs Banegaard" - - bare ti dage forinden...!

- Og dermed havde Korsør fået sin egen biograf – Biograf-Theatret. Premiere onsdag den 30. januar 1907.

Fire forestillinger blev givet hver aften, klokken 6, 7, 8 og 9 samt søn- og helligdage yderligere klokken 4 og 5. Prisen for den lille

times tid de seks film varede var 25 øre for voksne og 15 øre for børn. Hele ugen spillede man det samme program og skiftede herefter hver onsdag til fem eller seks andre titler.

En forsinket premiere i Korsør

Det var den senere så berømte filmmand, Constantin Philipsen, der skabte teatret i Korsør. Han sikrede sig i disse år en række lokale biografbevillinger landet over, givet af de stedlige politimestre. I Korsør så tidligt som i 1906.

Men bevillingen kom der intet teater ud af, og en meget utålmodig Korsør-borger gav i Korsør Avis udtryk for befolkningens utålmodighed – den 25. januar 1907:

"Vor Politimester var dog maaske til at bevæge til at give Plads for en anden Mand, som virkelig vilde give Forestillinger, og det blev da mindre behageligt for den nuværende Indehaver at op-dage, at hans Illusion om at være ene bristede en skønne Dag".

Men så skete det endelig, og forventningerne var store: *"Alle Steder samlet Biograftheatrene stort Hus. Det samme vil sikkert ogsaa blive Tilfældet i Korsør"*, skrev avisen den 29. januar 1907, dagen før premieren.

Betinget begejstring og et falsk klaver

Men var forventningerne end store, så var begejstringen i anmeldelsen dagen efter dog til at overse: *"I Salen var opstillet en Række Bænke, saa mange Salen kunde rumme. Men de bageste Rækker var ikke anbragt højere end de forreste, og Forholdene bliver omvendt af, hvad det burde være, idet de bageste Pladser fra at være de bedste er ved at blive de daarligste"* hed det med

Fra tryllelygten til levende billeder

Ja, 1906-07 var årene, hvor biografteatrene bredte sig over hele landet med en hast, der nok snarere skyldtes "nyhedens interesse" end filmenes tekniske endelige kunstneriske kvaliteter....

Men filmens historie går dog endnu længere tilbage, helt til 1600-tallet, hvor "Laterna Magica" – magisk lygte, tryllelygte – blev opfundet; en højst primitiv form for lysbilleder, som straks blev dømt død og uden interesse. Ikke desto mindre rejste danskeren Thomas Erasmus Valgsten verden rundt med apparatet og begejstrede den undrende menneskehed, hvorved han "frelste Opfindelsen fra Fornedrelse og Forglemmelse", som det hed sig dengang. Men disse forestillinger var og blev dog blot "Billeder paa Væggen". De første billeder "i kontinuerlig Bevægelse" vistes i Belgien 1833, og overalt arbejdede genier videre på denne opfindelse – såmænd også Thomas Edison, som i 1894 beviste, at "levende Billeder" nu var mere end blot et underholdnings-modelune.

Til København kom filmen 1896, men det første rigtige og levedygtige biografteater kom først i 1904, hvor "Kosmorama" viste tre film af i alt 25 minutters varighed.

journalistisk grundighed – og videre: *"Fremvisningen er for hurtig saaledes at Billederne flyder ud i Ét. Filmen fra Banegaards-indvielsen er mindre heldig, uden Sammenhæng og med utydelige Billeder. Filmen om den kvindelige Spion er alt for uhyggelig medens Brudfærden dog satte Lattermusklerne i stærk Bevægelse".* I øvrigt var billederne ikke tilstrækkeligt rolige, det flimrede for øjnene – *"en Forandring til det bedre maa her kunde træffes...."*.

Men trods dårlige anmeldelser strømmede folk til, og teatret kunne melde udsolgt til alle forestillinger.

Den følgende uges program bød på titlerne "Festfyrværkeri i Krystalpaladset", "Oceanets Budbringer eller Til Leg med Bølgerne", "Parykken" og "Fra Bergen til Danskøen". Især historien om parykken, der fra ejermanden fløj viden om for vinden, vakte jubel – og det gjorde i øvrigt også senere en tilsvarende film om en høj hats færden for blæsten.

Den tredje uge kom "En Opiumrygers Drøm", "Moderne Røveri i Argentina" og yderligere tre film, og avisen fastslog, at programmerne var betydelig bedre end den første uges. Anmeldelsen sluttede lakonisk: *"Klaveret trænger til at stemmes"*.

(Alle forestillinger – det var jo stumfilm – havde "levende" musikledsagelse, i mange år ved pianist fru Kapel Jensen, som var den tids Misse Møhge fra Korsbæk idet hun også spillede til danseundervisning på hotellet. Selv en operettefilm som "Valsedrømme" kunne hun klare, dog med to violiner ved sin side).

Og sådan fortsatte Bio uge efter uge. Filmen havde sejret, Korsørs borgere strømmede til medens avisen surmulede: *"Hvis Billederne kunde fremstilles i lidt mindre hurtigt Tempo vilde de vinde meget derved"*. Og om en film med den sigende titel "Den stjålne Lammesteg" (!) hed det dog anerkendende, at *"den fremkaldte livligt Bifald fra de mange Tilskuere"*.

Et lokalt konsortium bygger et helt nyt teater med 183 siddepladser og 50 ståpladser

Men efterhånden som nyhedens interesse var stilnet af kom der dog en afmatning i publikumstilstrømningen således at teatret måtte skifte repertoire to eller tre gange om ugen. Men dette til trods blev det fastslået, at *"Biograftheatret er vist blevet saaledes knyttet til Korsoranernes forlystelsesliv, at det vilde føles som et Savn om Theatret hørte op"* - - og det gjorde det da heller ikke. Så stor var interessen i Korsør, at lokale matadorer begyndte at interessere sig for dette nye fænomen. Et lokalt konsortium havde åbenbart set en lukrativ forretning i biografdriften, og i april 1908 overtog de driften.

"Som Paddehatte om Natten skød Filmteatrene frem overalt, drog Publikum til sig og blomstrede... En afsluttet Kamp"! Hed det i datidens kulturelites kommentarer til dette nye medium.

Levende Billeder
forevises af dansk Cronograf Comp.
i Korsør Theater
Lørdag d. 18. og Søndag d. 19.
Kl. 8¹/₄.
Kun nye, klare og rolige Billeder.
Forevisningen sker efter aldeles nyopfundne
Principper.
1. Pl. 75 Ø., 2. Pl. 50 Ø., Staa-plads 35 Ø.
Børn 35 og 15 Øre.

Korsør Biograf Theater var nu ikke det første, der viste "Levende Billeder" i Korsør. Før åbningen i 1907 havde der flere gange været vist film ved offentlige forestillinger af omrejsende selskaber – første gang formentlig lørdag den 18. og søndag den 19. oktober 1902, hvortil "Dansk Cronograf Comp." havde indrykket ovenstående annonce. Avisen skrev, at "efter Anmeldelserne i andre Blade skal Billederne være tydelige og klare og en del af dem skal være særdeles morsomme". Men noget større indtryk har disse forestillinger åbenbart ikke gjort – de blev ikke yderligere omtalt i avisen.

Det var betydelige mænd som byfogedfuldmægtig Lütje Lützen, krigsassessor Lauritz Theodor Franck (inspektør på Arbejdsanstalten) og brygger, margarinefabrikant med mere Thorvald Pedersen, Kongegaarden. Og de meddelte ved overtagelsen, at de i løbet af sommeren agtede at lade opføre en bygning til teatret. Og det gik stærkt. Allerede den 7. august samme år indviedes så det nye teater i Jens Baggesens Gade 17 – og her har det faktisk ligget lige siden...! Et imponerende flot teater med 183 siddepladser, heraf 39 reserverede, samt 50 ståpladser – i alt 233. Premiereaftenen bød på følgende titler: "En Rejse fra Stockholm til Göteborg", "Den lille Savoyard", "Den moderne Hat", "En Tyrefægtning i Sevilla", "De forheksede Dukker" og "For tidligt hjemme"... Man mere end anede, at her var noget for husarerne. Der var én forestilling klokken 7.

Sådan så Korsør Biograftheaters nye bygning ud da den blev opført i 1908 – flot "som en arabisk badeanstalt" med fornemt cement-relief over porten. Siden er teatret bygget om flere gange både indvendigt og udvendigt. Skjuler den oprindelige facade sig mon bag den nuværende flise-mosaik...?

Den ulige kamp mod filmens smagløshed

Kultureliten var ikke just begejstret for filmen, hvis titler som "Djævelsonaten", "Barfodsdanserindens Offer", "Montmartre Pigen" m.fl. – eller de "ustyrligt morsomme" såsom "Den afbrudte Bryllupsnat" eller "Tommy hos Tandlægen" – "angav film-mediets kulturelle niveau". Eller "Den smukke Kontordame", "Badeliv på Kullen", nå-da-da-da...

Eliten rasede: "Kunsten herhjemme synes at være vejet for den sejrtriumphale Film og gået på Akkord med den uden større Skærmydsler". Man harcelerer over filmens smagløshed, opfordrer til boykot og kamp imod dens "Ungdommens Ødelæggelse", ja, sågar politiet blev mobiliseret i kampen, og der foresloges indført censur...

"Men intet hjalp. Til Filmen blev der stadig rejst nye Paladser medens Kunstens Templer forfaldt"

- hed det bl.a. i en harmdirrende artikel i Korsør Avis den 4. november 1912 – på forsiden!

Jovist, der var" penge i skidtet", og både seriøse forfattere og sande scenekunstnere og instruktører lod sig lokke til at frembringe disse "noget for husarerne": Dramaet "Glædespigen" i fire akter, vist i Korsør Biograf Theater "Bemærk: Til denne Film har Børn ikke Adgang".

26. november 1925, Korsørs 500 års købstadsjubilæum. Også Korsør Biograf Theater var som den ganske by smukt pyntet med guirlander og flag, og nattens stærke snefald skabte en yderligere flot effekt. Der er kø foran billetlugen, der dengang var direkte ud til gaden. Filmprogrammet kendes desværre ikke – var ikke annonceret

Senere fulgte titler som "Djævelens Djævespil" og "Generende Haarvækst fjernes", "Den hvide Slavehandel", "Barfodsdamens Offer", den sikkert meget komiske "Ligtornepatienten" m.fl. Men i Korsør Avis: Ikke en linie. Var den gode redaktør Adam Jensen endnu engang raget uklar med byens mægtigste...?

Danske film – og store navne

Men også mere seriøse film kom frem, således filmatiseringen af det klassiske skuespil "Elverhøj" – i 30 afdelinger – som havde stor succes og spillede daglig klokken 7, 8 og 9 samt yderligere klokken 5 og 6 om søndagen.

Og det må jo have gået godt, for selv om teatret i 1918 måtte lukke i længere perioder på grund af frygt for smitte af "Den Spanske Syge", kunne krigsassessor Franch sælge sin andel af teatret til det københavnske selskab "Fotorama" for 22.500 kroner – en formidabel sum, dengang.

Samtidig fratrådte han som direktør for teatret, og den daglige ledelse blev overtaget af lærer N. O. Christiansen – senere vice-skoleinspektør, socialdemokratisk byrådsmedlem m.m.

Ledelsen besluttede herefter at skabe "større kontakt" med filmselskaberne for at sikre bedre og mere kunstneriske film end hidtil, og med mange nye, danske film samt en række populære danske skuespillere lykkedes det, og man spillede et blandet men populært repertoire som "En uheldig Tyveknægt" med skuespilleren Rasmus Christiansen i hovedrollen, samt Sophus Michaelis' og Ole Olsens "Storfilm" "Himmelskibet" om en rejse til planeten Mars, hvor krige er afskaffet og en forbryders egen samvittighed dømmer ham. Ved premieren fremsagde lærer Kornbech "en smuk og stemningsfuld prolog", og der var iøvrigt fulde huse under fordoblet billetpris – 1 krone.

Meyer, Stribolt, Psilander, Alstrup

Det var de "store navne", der i disse år var med til at sikre biografernes fortsatte succes med solide tilløbsstykker. F.eks. Johannes Meyer, den forgudede Psilander, Carl Alstrup, Stribolt med flere af tidens feterede skuespillere, som fra teatret var gået mere eller mindre over til filmen - i denne Nordisk Films storhedstid. Ja, selveste fru Betty Nansen var der - i dramaet "Prinsesse Elena". Men det var fremdeles så som så med filmenes titler, der gerne skulle lokke "husarerne" ind i mekka'et i Jens Baggesens Gade. Så de hed f.eks. "Den grønne Bille", "Den lille Danserinde", "Glædens Dag", "Prinsessens Tilbeder", "En Kunstners Kærlighed" med filmsheiken Arne Weel og "Avisdrengen" med Edith Psilander - delvis optaget på godset Borreby ved Skælskør.

Men efter første verdenskrigs slutning - i begyndelsen af tyverne - skete en betydelig ændring i biograf-kulturen. Amerikanske "storfilm" i flere akter kom til, tonefilmen blev opfundet - og på det lokale plan: Kinografen på Halsskov startede under, hvad man kunne kalde "skandaløse politiske omstændigheder"....

Korsør Bio ca. 1934. Så vidt man kan se er det stadig den oprindelige facade fra 1908. I døren står fotograf Christian Peter Sørensen, der i mangfoldige år var både kontrollør og operatør i teatret. Til det "faste" personale hørte desuden en programsælger og en sliksælger med sin bakke på maven

En helt ny biograf på Halsskov bygget af lokale matadorer

Kinografens efter datidens forhold pompøse indgangsparti Halsskovvej 16, hvor Zanzibar nu holder til. Huset hedder "Daniels Minde" efter tømrermester Daniel Müller, der opererede på Halsskov i sidste halvdel af det 19. århundrede. Daniel Müller er "stamfader" til slagterdynastiet Müller. Til venstre for Kinografen ses Astrid Müllers hatteforretning, fotograf Graae's butik og slagterforretningen. Billedet er formentlig fra omkring 1930.

I mangfoldige år efter indvielsen af Skt. Povls Kirke i 1871 havde kirkegængere fra Halsskov ønsket en kirke i bydelen fordi der jo angivelig var så lang vej at gå til Gudshuset på Kirkepladsen i den gamle by. Det talte og

skrev man meget om i mange årtier, men deres egen kirke fik Halsskovs kirkegængere altså ikke... Ikke før foråret 1968....

- derimod fik de en helt ny biograf. Omend det holdt hårdt og der måtte bages hvad der ligner politiske rævekager i det folkevalgte og "socialistisk" dominerede byråd, det ville have "en af deres egne" som bevillingshaver.

- lørdag eftermiddag den 11. februar 1928 indviedes så dette nye underholdningsmekka på Halsskovvej – Kinografen!

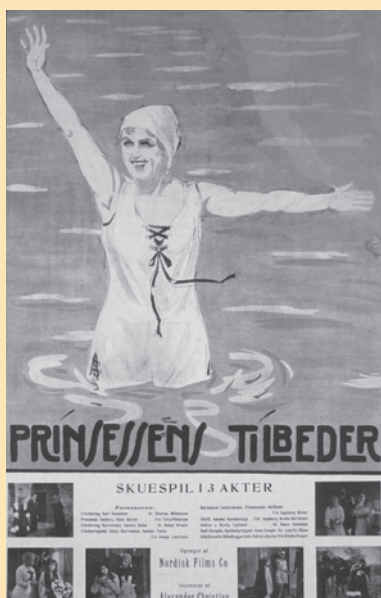
Plads for nye biografteatre

Det begyndte helt tilbage i 1920, hvor justitsministeriet lod foretage en undersøgelse på landsplan af behovet for nye biografteatre. Blandt andre film-censuren erklærede, at det var der – f.eks. også i Korsør.

Men den lokale interesse var ringe, og der skulle gå tre år før en ny bevilling, som ministeriet altså mente der var behov for, blev opslået ledig.

Der kom straks en ansøgning fra en ældre, tidligere skuespiller ved navn Viggo Edv. Petersen, Næstved, og den unge impressario m.m. i Korsør, Aage Hasle.

Men politimester Lind, som var bevillingsudsteder i samarbejde med byrådet, fandt ikke anledning til noget nyt biografteater, og han gik direkte imod sit ministeriums direktiv idet han henviste til en rapport, han den 5. juli 1923 havde ladet en af sine betjente (!!!) optage. I rapporten hed det med rørende sagkundskab: "Her i Byen i Jens

Filmplakater spillede også dengang en stor rolle for teatrene – en rigtig husarbasker med tætsiddende, våd badedragt, som en Bondpige ikke kunne præsentere bedre. Desuden gode, gamle Nøddebo Præstegaard med Hans Kurt og den døde hane i hovedrollerne - - en af de første danske tonefilm. Begge har de været vist i Korsør Biograf Theater.

Plakaterne med tilladelse fra Nordisk Film Kompagni

Baggesens Gade 17 er i Året 1908 opført en bygning alene til Biografteater. Bygningen tilhører afdøde Politifuldmægtig L. Lützens Bo samt "Futema" (sikkert en skrivefejl for Fotorama) i København. Bevillingshaverne til at drive Biografteater er Konsul Drescher (sikkert endnu en skrivefejl for Dreschler), Aarhus, samt Dommerfuldmægtig S. Lützen og dennes Søster Frøken Else Lützen her i Byen. Teatret rummer 183 Siddepladser (heraf 39 reserverede) og 50 Ståpladser, saa der er rigelig Plads i dette Teater og absolut unødvendigt at oprette flere".

Med denne kompetente rapport som grundlag kunne politimesteren såvel som byrådet afslå en anbefaling, og amtmanden, som rent personligt nok ville mene, at der i en by af Korsørs størrelse (9.000 indbyggere) måtte kunne drives to biografer, ville ikke gå imod byrådets og politimesterens indstilling – og det ville ministeriet så i øvrigt heller ikke!

Året efter forsøgte Petersen og Hasle – søn af den betydende og sikkert meget konservative hotelejer Axel Hasle, Hotel Korsør – sig igen. Og så var der pludselig ikke noget i vejen for endnu en biografbevilling i Korsør. Men ikke til Petersen og Hasle! Nej, bevillingen skulle ifølge en byrådsvedtagelse opslås således at alle kunne søge idet byrådet dog understregede, at man ville foretrække en lokal bevillingshaver.

- Man anede en rævekage, og ikke mindst redaktør Adam Jensen på Korsør Avis gjorde det...

Den socialdemokratiske rævekage...?

Der kom otte ansøgninger. Fra Petersen og Hasle, naturligvis, og desuden fra blandt andre maskinmester på "Tranekjær", F. A. Jensen – erklæret socialdemokrat og medlem af byrådet fra 1913 til 1923 (og senere fra 1926).

Sagen blev behandlet på et byrådsmøde den 4. juni 1925, og borgmester August Grevsen udtalte, at man næppe stadig kunne sætte sig imod! Der var på mødet almindelig tilslutning til tanken om endnu et teater i Korsør under den udtrykkelige forudsætning, at det skulle ligge på Halsskov. Visse socialdemokratiske medlemmer slog i øvrigt til lyd for et kommunalt drevet teater, men besindige socialdemokrater med borgmesteren i spidsen kunne dog indse, at en sådan beslutning kunne indebære alvorlige økonomiske risici for kommunen – og det konservative mindretal var naturligvis lodret imod en sådan tanke.

Og der var heller ikke nogen konservativ begejstring for det socialdemokratiske forslag om at give deres partifælle, maskinmester Jensen, bevillingen. Men flertallet sejrede, naturligvis, Jensens ansøgning nød fremme, og den 15. januar 1926 kom ministeriets stadfæstelse af bevillingen.....

For meget forlangt for kort

Åbningen af det nye kinoteater blev udførlig omtalt i Korsør Avis, som åbenbart havde overvundet sin forargelse over den politiske tildeling af biografbevillingen et par år forinden.

Og bladets medarbejder – var det mon redaktør Jensen hamselv? – nåede i sin benovelse over det flotte teater dog at opfange følgende replikskifte:

August Grevsen: Sig mig, Slagter Müller, hvordan vil De faa Teatret til at bære sig. Alle paa Halsskov har jo faaet kort til Teatret...?

Müller: ???

Grevsen: Jo, tidligere har Halskovvitterne jo haft l-a-n-g-t til Biografen...!

Müller: Uha....

Hvilket replikskifte Adam Jensens menighed nok har moret sig kongeligt over dengang – i 1928.

"*Man sørger for sine egne*", skummede Korsør Avis. Men så hørte protesterne for resten op – måske fordi det viste sig, at der bag biografprojektet stod et lokalt og meget borgerligt orienteret konsortium med slagtermester Chr. Müller i spidsen. Og konsortiet gik straks i gang med at bygge den nye biograf på slagtermesterens grund Halsskovvej 16 – bag ejendommen "Daniels Minde". Maskinmester Jensen nåede aldrig at se teatret færdigt og bruge sin bevilling. Han døde året efter, og hans enke, Marie Jensen, arvede bevillingen.

100 honoratiores til indvielse

Lørdag eftermiddag den 11. februar 1928 indviedes så det nye biografteater, der havde fået navnet "Kinografen". Og det blev en stor "Korsør-begivenhed" med flere end 100 honoratiores inviteret af konsortiets medlemmer: Fru Marie Jensen, slagtermester Müller, murermester Chr. Hansen og tømrermester C. A. Andreassen. Og indbudt var byrådsmedlemmer, byens "autoriteter" såsom politimester, dommer med flere, repræsentanter for en række foreninger, håndværkere, leverandører med flere. Og der serveredes i salen med vin, kage og cigarer.

Arkitekt M. J. Erlangsen, der havde udført tegningerne til teatret, udtalte mindeord over maskinmester Jensen, og borgmester Grevsen holdt en fin lykønskningstale hvori han afslørede, at han egentlig slet ikke havde været stemt for en biograf på Halsskov, men havde foretrukket den placeret i den gamle bydel!

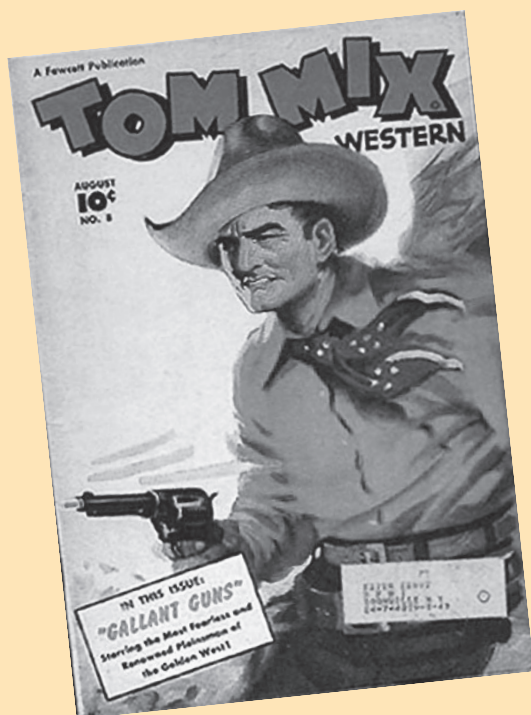
På lærredet vistes derefter en række primitive enaktere fra filmens barndom, blandet andet den berømmelige "Løvejagten på Elleore", og den "herligt farvelagte" "Volgas Søn" i 10 akter efter en roman af Konrad Bercovicis (!)

Samme program spilledes derefter om aftenen klokken 7 og 9 for fulde huse "*som et Eksempel på Filmteknikens nuværende høje Stade*". Den musikalske ledsagelse til stumfilmen var overdraget frøken Else Jensen og violinisten Storm – fru Jensens datter og svigersøn.

.... Samme aften spillede Korsør Biograf Theater i Jens Baggesens Gade "Den lebedige Prinsesse" med den populære Lillian Harvey i hovedrollen. Som ekstranummer vistes farcen "Chaplin bag Kulisserne".

Stilfuldt teater til 60.000 kroner

At Kinoteatret tog sig ovenud flot ud hersker der ingen tvivl om. Man kom ind i en forhal og foyer i pastelblåt – med to tælleapparater, et for voksne, et for børn. Der var chokolade- og frugtkiosk samt toiletter. "*Salen gør et overordentligt stilfuldt Indtryk*"

Bio må lukke, men genåbner et ombygget, moderne teater med lydfilmen "Drømmenes Vals"

med irgrønne vægge og hvide piller, som er prydet med relief-figurer i bronzefarve. Loftet hvidt med stuk. Salen otte meter bred, 21 meter lang og seks meter høj. 12 udsugningsventiler sørger for ventilation, og de 250 siddepladser "havde behagelige skraa Bænke med Armlæn til hver Plads".

En række lokale håndværkere havde udført de forskellige håndværksarbejder, og byggesummen androg ca. 60.000 kroner.

- og så fortsatte teatret i øvrigt den følgende fredag med "Den sørgmuntre Barber", hvor den elskelige "Gissemand", alias skuespilleren Holger Pedersen, førte an i løjerne sammen med Carl Fischer, Schiøler Linck, Arne Weel med flere kendte danske skuespillere.

- - -
- og Korsør Avis: Den havde vistnok ganske glemt sin tidligere så kritiske holdning overfor bevillings-procedurens "socialistiske overgreb" – men havde så til gengæld sikret sig en givtig og stadig averterende kunde.....

Medens det gik ganske godt for Kinografen på Halsskov så det imidlertid skidt ud for Korsør Biograf Theater, som stadig ejedes af "Fotorama" og søskendeparret Lützen. Teatret var nedslidt, maskinerne forældede og økonomien dårlig fordi interessen for filmmediet var stærkt på retur således at teatret måtte skifte repertoire i én uendelighed og næppe kunne fylde salen selv med kun én forestilling pr. aften.

Den 1. august 1930 lukkede teatret, og det mere end antydedes, at Korsør Bio aldrig ville genåbne...!

Kinografen, derimod, kunne samtidig investere i den helt nye mode: Talefilm. 12.000 kroner kostede det at installere en tonefilm-maskine, et lydtæppe, højttalere med mere, og 18. december 1930 kunne man præsentere den første lydfilm i Korsør – en amerikansk musical "Sunny Side Up".

I mellemtiden havde Korsør Bio imidlertid fået tilført ny kapital og kunne i december genåbne efter en omfattende ombygning som blandt andet indebar, at "Væggene var beklædt med de saakaldte Akustikplader med en kommende Anvendelse af Tone- og Talefilm for Øje".

Lykken var en cowboyfilm med Tom Mix

Lykken var at være 13 år, ha' 35 øre og stå – næsten – forrest i biografkøen en søndag eftermiddag lidt over klokken 3 med forventningens glæde over endnu en "cowboyderfilm". Måske oven i købet en tegnefilm med Skipper Skræk eller Mikkel Mus eller Anders And som ekstranummer. Eller en kort en med Chaplin.

Tiden var sidst i 1920'erne eller begyndelsen af 30'erne, og alle filmene var sort/hvid stumfilm med en sparsom dialog indskrevet passende steder på filmstrimlen.

Og når cowboyhelten over dem alle, Tom Mix, galoperede hen over prærien iført sin store, hvide hat og to seksløbere, sad vi i åndeløs spænding dernede på en af de tre forreste bænkerækker, cowboyrækkerne, hvor vi var stuvet sammen som sild i en tønde og måtte lægge nakken voldsomt tilbage for at se....

Og i præriebyens bar stod skurken på lur bag svingdøren med sort skæg, onde øjne og en kniv højt hævet. Huldsaligt jublede vi når skurken alligevel og med usvigelig sikkerhed fik tæv og senere blev skudt af mr. Mix, som dermed reddede heltinden fra en skæbne værre end døden.

- Og så red de til sidst ud over prærien mod den synkende sol. Hej-hooo, Silver!

Dette skete fredag den 6. februar 1931. Tilskuerrummet var da indrettet til 172 personer, de umagelige bænke var udskiftet med skråstillede sæder med armlæn. Lærredet var dækket af et grønt fortæppe.

Første tonefilm var "Drømmenes Vals" med det populære operettepar Lilian Harvy og Willy Fritsch i hovedrollerne. Der var to aftenforestillinger klokken 7,30 og 9,15, og i avisens anmeldelse hed det, at "*Musikken lød udmærket, men Talen var derimod mindre god*". Filmen gik kun tre aftener og afløstes af en tysk "gigantfilm" om Atlantis undergang – en film med "*gruopvækkende Scener*".

Og så fortsatte teatrene ellers med titlerne "Prinsegemalen" med Jeanette Mac Donald og Maurice Chevalier, "Nattens Parade" (en film om tidligt ægteskab, jalousi, mord og blind kærlighed) med Loretta Young og Douglas Fairbanks, "Trolde kan Tæmmes" med Mary Pickford og Fairbanks - - og "De to Forældreløse" i 12 akter, "*Filmen, der til evige Tider vil staa som en Mærkepæl i Filmens Historie – et u dødeligt Mesterværk*"....

- jo, også dengang kunne man "sproget"..!

Bio og Kino i 42 år

Indtil 1970 havde Korsør to biografer, som med vekslende held appellerede til publikums gunst. I Kinografen residerede fru Marie Jensen med myndighed indtil hun i 1962 frasagde sig sin bevilling på grund af alder. Den tidligere rejsebiografejer H. Berggren Petersen overtog teatret og afstod den efter få år til den lokale Peter Landsvig Larsen. Men biografernes storhedstid var ved at være forbi, og i 1970 lukkede han på Halsskov og overtog i stedet Korsør Bio.

I mellemtiden var det endelig lykkedes Aage Hasle og få en biografbevilling, og han overtog i 1934 Korsør Bio, som han drev til sin død i 1950. Hans hustru, Esther Hasle, fortsatte herefter og afløstes 1965 af Tage Borg. Siden har teatret været drevet af P. Landsvig Larsen, Chr. Hjorth og Herlev Larsen og fra 1983 af ægteparret Roland og Britt Kirch.

En ”midnatter” der knækkede 12 gange

Curt Asklund var en af pionererne i Korsør Bios Venner – og havde som glødende film-entusiast en fortid i teatret som reserve-operatør for Britt og Roland Kirck, når de skulle have en friaften. Og han fortæller, at han naturligvis måtte køre de film, der nu engang var på repertoiret og at han ikke altid var helt klar over programmerne.

Således skulle han en sen lørdag aften dreje film til en af de en overgang ret så populære ”midnatsfilm”, og stor var hans overraskelse, da han opdagede, at det drejede sig om - - en pornofilm.

Men well – arbejdet skulle gøres. Men uheldet var ude, den aften, for undervejs knækkede filmen 10 – 12 gange, og medens Asklund splejsede den brudte film måtte der hver gang tændes lys i salen, hvor det specielle ”midnatspublikum” sad og dukkede sig ”som om de ikke var der”...

*Pornofilm – thja. De var såmænd ikke værre end mange af de film, vi nu om stunder kan se i vort dagligstue-fjernsyn – i prime time! Men **frække**, det var de, dengang, **meget frække**...!*

21 idealister, som brænder for filmen, overtager teatret på non-profit grundlag

Britt og Ronald Kirch, begge professionelle biograf-folk fra det jyske (Esbjerg), havde mange planer, da de 1. juli 1983 overtog Korsør Bio – nye maskiner og lydanlæg, restaureringer og moderniseringer, indretning af endnu en – mindre – sal med meget mere.

Men tiderne var ikke just til gunst for biografbranchen i Korsør. Konkurrencen fra Slagelses tre biografer var stor, et voksende videomarked mærkedes mere og mere, og ikke mindst fjernsynet med dets overflod af film holdt folk hjemme fra biograferne. Ægteparret Kirch måtte indse, at selv om de havde moderniseret biografen og indrettet den nye sal, måtte nye ideer og andre kræfter til, hvis der fortsat skulle være en biograf i Korsør. Og nærliggende var en tanke om at lade en gruppe frivillige overtage teatret på et ikke-kommercielt grundlag.

Filminteresserede Korsørborgere blev kontaktet, og en stor gruppe samledes i løbet af 1992 til et utal af møder – det var blandt andre Berit og Curt Asklund, Anette og Terkel Becher,

Bente og Henning Stuhr, Helle og Niels Salling, Lisbeth og Jens Chr. Mikkelsen med flere.

Og det lykkedes omsider med Vig Bio og Viktoria i Sorø som modeller at skabe et nyt grundlag, en venneforening, som skulle stå for driften.

Venneforeningens overtagelse skete 15. november 1992 i et anpartsselskab med Bente Stuhr som formand, Jens Erik Christensen som kasserer, Henrik Bach Jensen som sprudlende idemand, Lars Moosdorf med flere – 21 folk som brændte for filmen og som mente, at film, de skal da ses i biografen...

Men forinden overtagelsen med traditionel reception skulle der gøres en del ved den gamle bygning, og til at starte med maledes og istandsatte medlemmerne kiosken og foyer'en således at alle de indbudte receptionsgæster kunne modtages med passende anstand.

En særlig dag i et særligt hus

Der var flot reception da Korsør Bios Venner søndag den 15. november 1992 overtog teatret – med borgmester, kulturudvalgsformand, kommunaldirektør, skoledirektør og en masse andre gode mennesker. Der serveredes knasekartofler, fadøl, vin og kaffe til de forventningsfulde receptionister, som fylkedes i de nymalede lokaler, senest den lille sal i flunkende mørkviolet med gyldne stjernebilleder i loftet – flot!

"Fattigt om der ikke er en biografi i vor by, for kulturtilbud er vigtig blandt de ting, der spørges efter når en by skal vurderes.", sagde borgmester Flemming Erichsen og overrakte en netop underskrevet kommunal check på 200.000 kroner til en meget entusiastisk, forvirret, rystende nervøs og meget kær hatteklædt formand Bente Stuhr.

"Tak til borgmesteren og de mange, som har støttet, hjulpet og troet på os op til denne særlige dag i dette særlige hus i vor by", sagde hun bl.a. i sin "tiltrædelsestale".

Og så gik man ind i Store Sal og så gode, gamle "Styrmand Carlsens Flamme" med Carl Stegger som uforlignelig, sortsværtet menneskeæder...

- ikke et øje var tørt!

Denne "særlige dag" samledes "det halve Korsør" til reception i Bios sale. "De var der alle sammen", skoledirektør, kulturudvalgsformand, byrådsmedlemmer, kommunale embedsmænd, erhvervsfolk og mange anonyme interesserede. Og med en stolt formand Bente Stuhr allerforrest på de bløde biografæder.

Og siden har rigtig mange mennesker været tilknyttet foreningen, og der er lagt mange kræfter ikke alene i den daglige drift med at køre filmene og passe billetsalg og kiosk, men også med en række tiltag. Således fik begge salene hen ad vejen en grundig overhaling, der kom nye bløde og røde stole i den store sal, vægge blev revet ned, nye sat op, toiletforholdene blev forbedret med meget mere.

Og på den tekniske side: Gamle filmmaskiner blev skiftet ud med helt nye og moderne og lyden blev forbedret med et dolby-anlæg. Der blev indrettet en ny foyer og meget andet. Alt, hvad foreningen kunne skabe af økonomi via billetsalg, sponsorer og kommunalt tilskud blev brugt på bygning og materiel.

Men selv om "Vennerne" udfører mest muligt selv og ingen løn får, kan økonomien ikke løbe rundt, og kun kommunale tilskud sikrer den fortsatte drift.

Bio som "kulturhus" med bøf og bif og drengerøve, tøser og populære kunstnere

Men biografdrift er i dagens Danmark blevet meget mere end blot det at vise film aften efter aften. Og var det ungdom, som skulle tækkes, måtte mediet følge ungdommens

ofte så særegne smag: Man gjorde bio til en slags kulturhus.

Der blev med stort held arrangeret populære kunstnere til at fortælle, diskutere, optræde – således gøgleren, multikunstneren og filmmanden Erik Clausen, den sprudlende Anne Marie Helger og Verdensorkestret, den fra fjernsynet så kendte Biker Jens, der

Lars Moosdorf var med fra starten og har i alle årene fungeret vekslende som bestyrelsesmedlem, filmoperatør, filmbooker, reklamemand, billet- og sliksælger, altnuligmand, hyggespreder og – ikke uvæsentligt – manden ved fadøl-anlægget. Og han er med endnu som den eneste fra dengang "Vennerne" startede i 1992.

leverede et strålende talkshow, og der vist på det store lærred en af Brian Nielsens store boksekampe. Man arrangerede "drenge-røvsaftener" – forbudt for kvinder – hvor der f.eks. skulle konkurreres om at ligne James Bond mest muligt og hvor man serverede heltens yndlingsdrink, "Dry Martini, shaken, not stired", inden man gik over til 007's den nyeste, "Die Another Day". Og da damerne ikke ville stå tilbage indførtes nogle meget velbesøgte "tø-seaftener" – forbudt for mænd!

Maraton-nætter med indtil flere film og en pizza blev en gentagende og meget populær foreteelse. Der blev arrangeret en pensionist-bio med eftermiddagsforestillinger af populære danske film, der startedes en filmklub, arrangeredes skolebio, der blev holdt "Bøf og Bif" for en 50'er i samarbejde med Cafe Bagergården. Og udendørs viste man Open Air Film i "gryden" på fæstningen, hvor desuden tre lokale bands spillede og der blev skænket øl og vand. De fleste arrangementer med stor succes og fulde huse, og alt sammen var det med til at skabe interesse for film-mediet. Og ikke bare for ungdommen...!

Det hele arrangeret og styret af alle de frivillige og med sponsor- og kommunal støtte.

Uden disse initiativer havde Korsør nok ikke haft nogen biograf i dag, men hvad fremtiden vil bringe i den nye storkommune ved man ikke noget om endnu - og de nye, tekniske tider med digital fremvisning, som kræver store investeringer, tør man end ikke gisne om. Men folkene bag ukendt med vanskeligheder og "kæmpe til det sidste" for Korsør Bios Venner er ikke skal overleve....

Korsør Bios Venner er ikke store udfordringer og vil at Korsør Biografteater

Maj 1993 modtog "Vennerne" sparekassen Bikubens statuette "Dampfærgekaptajnen" som påskønnelse for deres initiativ. Her er bestyrelsen samlet foran den "virkelige" statue: Ellen Stege, Henrik Bach Jensen, Niels Salling, Lars Moosdorf, formand Bente Stuhr og Jens Chr. Mikelsen. Fra "Bikuben" direktør Per Vesterholm og aktionæradsformand Kaj Bjerggaard Hansen.

Det blev en happy ending

I det hele taget er det, at en film knækker, et tilbagevendende problem i selv en moderne biograf med de fineste maskiner. Således skulle Ronald Kirch en eftermiddag vise film ved et særligt pensionist-arrangement – en af de evigt populære men aldersstegne Morten Korch-film, vist nok ”Brødrene på Bakkegården” med det romantiske elskende par Poul Reichardt og Tove Maes, som ikke måtte få hinanden. Og alle de andre - Peter Malberg ikke at forglemme. Den dag gik det hele galt i Korsør Bio. Filmen knækkede ustandselig, og til sidst måtte Kirch give op lige netop som Reichardt skulle til at synge sit store hit om ”hør på mig, pigelil”.... - noget måtte gøres for at redde situationen. Resolut stillede Kirch sig op på scenekanten foran lærredet, forklarede situationen og sluttede...

Nej, ikke med at synge hit’et, det havde været for meget, men med at fortælle, at så kyskede de altså hinanden! ... som om nogen kunne have været i tvivl!

Marathon-nat med soveposer og pizza

En af Bios mange aktiviteter har været en række ”Marathon-nætter”, hvor der har været vist film fra klokken 19,30 til kl. 6 morgen – og dørene blev såmænd åbnet allerede kl. 18,30. 100 kroner kostede en billet, og til den pris fik man oven i købet i nattens løb serveret en varm pizza.... - sovepose eller dyne kunne i øvrigt medbringes efter behag!

Ved et af disse arrangementer den 23. februar 2001 satte Bio ligefrem rekord ved at vise seks film på 14 timer. Det startede fredag aften kl. 22 og varede ved til lørdag kl. 12. Undervejs blev der serveret en Big Mac fra Mc Donalds.

Også Korsørs erhvervsliv har på forskellig vis støttet Korsør Biografteater. Her er det vinhandler Erik Grønfeldt, Vinstokken, som i januar 1994 overrækker formand Berit Asklund og bestyrelsesmedlem Henrik Bach en behagelig check på 6.000 kroner, hidrørende fra salg af årets Korsørvin, der bar en etikette med Bios facade.

Pizzaer i høje stabler fylder godt i foyer'en disse maratonaftener, og de unge mennesker guffede glade den lune natmad i sig. Bag efter var oprydningen – men også her var allestedsnærværende Henrik Bach på plads sammen med Bios øvrige håndgangne folk

Korsør Biograf- teaters mange og håbløse udfordringer

Korsør Bios Venner har haft utroligt meget at "slås med" i årenes løb. Meget arbejde har været udført, mange økonomiske udfordringer er klareret, mange brøsten er slidt for at skabe goodwill omkring teatret, mange hjerner er brudt for at kreere nye ideer - og mange håbløse situationer er fundet en løsning på. Ikke mindst to alvorlige oversvømmelser har givet de skiftende bestyrelser adskillige grå hår i hovederne.

Første gang var natten til den 22. februar 1993, hvor vandet oversvømmede store dele af byen og stod som fontæner op af Bios kloaksystem. Det var slemt, men man nåede at redde situationen så nogenlunde.

Værre var det onsdag aften den 1. november 2006, hvor havvandet steg foruroligende og oversvømmede også Biografens lavtliggende dele. Ødelæggelserne var enorme: Varmeanlægget, toiletterne, elektriske anlæg, computere, varelager med mere. Da var bestyrelsen ved at opgive og man troede ikke teatret nogensinde skulle komme i gang igen. Men medlemmerne gav ikke op, og efter godt en uges intenst arbejde lykkedes det at få teatret til at fungere igen! Men befordrende for Bios økonomi var det ikke da forsikringen langt fra dækker.

Midt i oprydningsarbejdet efter den store oversvømmelse i november fangede vi fire af bestyrelsens medlemmer, som tog en slapper med smil på i den store sals røde, bløde og lækre stole. Fra venstre direktør Torben Agentoft ved siden af "teknisk chef" Johnny Sjøgreen. Foran sidder Laila Mogensen og formand Gitte Jelen. Det femte bestyrelsesmedlem, Keld Ludvigsen, er ikke med på billedet.

Dette jubilæumsskrift er udgivet i anledning af Korsør Biografteaters 100 års jubilæum den 30. januar 2007 - med sponsorstøtte fra ND REVISION KORSØR, Burchardt Reklamebureau, Korsør, advokatfirma Neel og Arne Weldingh, forskellige lokale erhvervsvirksomheder, Korsør Kommune, Jørgen Nielsen m.fl.

Tekst og lay out: Jørgen Nielsen. Grafisk tilrettelægning, sats og tryk: Burchardt Reklamebureau, Korsør.
Fotos: Lars Moosdorf, Vagn Kviesgaard, Henrik Baunerhøj m.fl.